

BLODBUREN SMITTA BLAND BARN OCH UNGDOMAR

— information till förskola och skola i Region Jämtland Härjedalen

GODKÄNT AV
Anna Graneväm

GRANSKAD AV
Micael Widerström

GILTIGT FR O M
2024-11-01

Kort information om blodburen smitta

HEPATIT B kan förebyggas med vaccin. Vaccinet kan också ges i efterskott om en person har utsatts för ett tillbud med annans blod. Det ska då helst ges inom 12–72 timmar efter tillbudet.

HEPATIT C kan botas genom 8–12 veckors tablettbehandling

HIV är idag en kronisk sjukdom. Med hiv-behandling är livslängden lika lång som för en person som inte har hiv och smittsamheten mycket låg. Alla personer med känd hiv i Sverige erbjuds kostnadsfri behandling.

Blodburen smitta är ovanligt i Sverige. De kända fallen av hepatit B, C och hiv utgör totalt mindre än en procent av Sveriges befolkning. Antalet personer, vuxna och barn, med *odiagnostiserad, okänd* blodburen infektion är dock oklart. Allt blod skall därför alltid hanteras på korrekt sätt enligt rutiner för att undvika blodsmitta.

Vardagslivet för ett barn som har en blodburen infektion skiljer sig i dag inte från livet för andra barn och ungdomar. Barnen/ungdomarna följs regelbundet av vården med blodprover och läkarbesök, en del har daglig medicinering, men inget barn förväntas få förkortad livstid eller påverkas av sin sjukdom på ett sätt som förhindrar socialt umgänge och utbildning i samma omfattning och på samma villkor som deras jämnåriga.

Smittvägar

Blodburna virusinfektioner: hiv, hepatit B och hepatit C smittar genom sex, graviditet, förlossning och ibland via amning. De kan också överföras om smittat blod kommer in i en annan persons blodbana, genom exempelvis nålstick eller om blod kommer i kontakt med slemhinnor i ögat, näsa, mun och hudsår.

Att få en annan persons blod in i sin blodbana eller mot slemhinnor kallas för "tillbud". Att få blod på hel hud är inte ett tillbud och innebär inte någon risk för blodsmitta.

Det finns barn vars infektion med ett blodburet virus inte är känd. Därför ska blod alltid betraktas som smittsamt och hanteras enligt riktlinjer nedan.

Hepatit B, hepatit C och hiv smittar däremot INTE i dagligt umgänge i familjen, i skolan eller förskolan. Det smittar inte heller vid kramar, pussar, tårar, nässekret, svett eller kräkning. Inte heller vid blöjbyte eller vid annan kontakt med urin och avföring.

Rutiner för hantering av tillbud i förskola och skola

Lokala rutiner för hur man handhar tillbud med blod ska finnas på varje förskola/skola. Dessa rutiner ska all (inklusive tillfällig) personal ha kännedom om och följa. Verksamhetschef, förskolechef eller rektor är ansvarig för att kunskap om blodsmitta och rutiner för omhändertagande av blod är aktuell inom verksamheten.

Vid eventuella laborationer inom skolverksamhet där blod eller blodprovstagning ingår ska Arbetsmiljöverkets föreskrifter (Smittrisker AFS 2018:4, Minderårigas arbetsmiljö AFS 2012:3 inklusive ändringsföreskrifter) följas och särskilda rutiner tillämpas, eleverna bör dessutom enbart hantera sitt eget blod.

Vid kontakt med blod gäller följande:

- allt blod betraktas som smittsamt
- använd alltid handskar vid kontakt med blod
- torka upp blod med engångsmaterial
- rengör med desinfektionsmedel
- använd handskar när du förpackar materialet i plastpåsar. Släng avfall i soporna
- blod på ytor eller föremål: använd handskar, torka av och torka rent med desinfektionsmedel
- blod på huden: skölj med vatten och använd lämpligt desinfektionsmedel

Omedelbara åtgärder vid tillbud med blod:

- stick eller skärskada: desinfektera snarast, använd vad som finns snabbast tillgängligt (tvål och vatten eller desinfektionsmedel)
- blodstänk i öga eller mun: skölj rikligt med vatten
- informera vårdnadshavare om tillbudet* så att de omgående kan söka vård med barnet som drabbats av tillbudet
- informera elevhälsan (om sådan finns tillgänglig, annars förskolechef/rektor) som får samråda med infektionsmottagningen/barnmottagningen angående åtgärder
- informera förskolechef/rektor

*Vårdnadshavare bör omedelbart söka vård på barnkliniken eller vårdcentral för sitt barn som drabbats av tillbudet. Om det är personal som drabbats bör denne söka på infektionsmottagningen eller hälsocentral.

Kontakta även vårdnadshavare till det barn som blodet kom ifrån. Om detta barn *har* en känd blodsmitta har barnet/vårdnadshavaren informationsplikt till den som drabbats ifall det har skett ett tillbud. Om detta barn *inte har* en känd blodsmitta är det bra om barnet provtas för eventuella blodsmittor efter vårdnadshavares medgivande.

Kontakt för frågor/rådgivning i akuta
ärenden: 1177

Smittskydd Region Jämtland Härjedalen
063- 15 30 00 (vx)

Infektionsmottagningen, Östersunds sjukhus
063-15 30 00 (vx)

Barnmottagningen Östersunds sjukhus
063-15 30 00 (vx)

Rutiner i förskola för barn med känd blodsmitta

Hiv

I normalfallet bedöms smittriskerna som obefintliga och därmed är information till förskolans personal inte obligatorisk. Föräldrar till barn i förskola kan i samråd med behandlande klinik välja att informera förskolechef och förskolepersonal om barnets diagnos om det anses vara till fördel för barnet.

Hepatit B

I Region Jämtland Härjedalen har hepatit B-vaccination erbjudits alla spädbarn sedan 2012 varför i stort sett alla barn i förskola i Region Jämtland Härjedalen är vaccinerade. Smittskyddsläkaren ska i god tid informeras av behandlande läkare om att förskolestart planeras. Smittskyddsläkaren bedömer om hepatit B vaccination ska erbjudas övriga barn och personal på förskolan (om de inte redan är vaccinerade). När ett nytt barn erbjuds plats på förskola där det finns barn med känd hepatit B, ska barnet erbjudas hepatit B-vaccination.

Hepatit C

Information till förskolans personal är inte obligatorisk. Föräldrar till barn i förskola kan i samråd med behandlande klinik välja att informera förskolechef och förskolepersonal om barnets diagnos om det anses vara till fördel för barnet.

Rutiner vid skolstart för barn med känd blodsmitta

Hiv

I normalfallet bedöms smittriskerna som obefintliga och därmed är information till skolans personal inte obligatorisk. Elevhälsans medicinska insats (skolsköterska och skolläkare) bör däremot informeras om att barnet har en blodsmitta. Detta förutsätter vårdnadshavarens medgivande. Informationen kan ges från vårdnadshavare eller via journal/personlig kontakt från barnhälsovården eller från barnets behandlande klinik.

Hepatit B

Information till skolans personal är inte obligatorisk. Elevhälsans medicinska insats (skolsköterska och skolläkare) ska däremot alltid informeras om att barnet har en blodsmitta. Detta förutsätter vårdnadshavarens medgivande. Informationen kan ges från vårdnadshavare eller via journal/personlig kontakt från barnhälsovården eller från barnets behandlande klinik.

Hepatit C

Information till skolans personal är inte obligatorisk. Elevhälsans medicinska insats (skolsköterska och skolläkare) ska däremot alltid informeras om att barnet har en blodsmitta. Detta förutsätter vårdnadshavarens medgivande. Informationen kan ges från vårdnadshavare eller via journal/personlig kontakt från barnhälsovården eller från barnets behandlande klinik.

Smittskyddslagen

Hepatit B, hepatit C och hiv klassas enligt smittskyddslagen (SFS 2004:168) som allmänfarliga sjukdomar. Detta innebär att den smittade måste följa de förhållningsregler som den behandlande läkaren meddelar med stöd av smittskyddslagen. Observera att vid tillbud träder den smittades eller vårdnadshavarens informationsplikt in enligt smittskyddslagen. Informationsplikt innebär att den smittade eller dennes vårdnadshavare är skyldig att informera om sjukdomen då det finns en beaktansvärd risk för smittoöverföring.

Vill du veta mer?

[Smittskydd och vårdhygien Region Jämtland Härjedalen](#)

Socialstyrelsen Smitta i förskolan, En kunskapsöversikt finns att ladda ner hos [folkhälsomyndigheten.se](#)

Folkhälsomyndigheten fakta om smittsamma sjukdomar från A till Ö, [folkhälsomyndigheten.se](#)

Smittskyddslagen (SFS 2004:168), [riksdagen.se](#)